

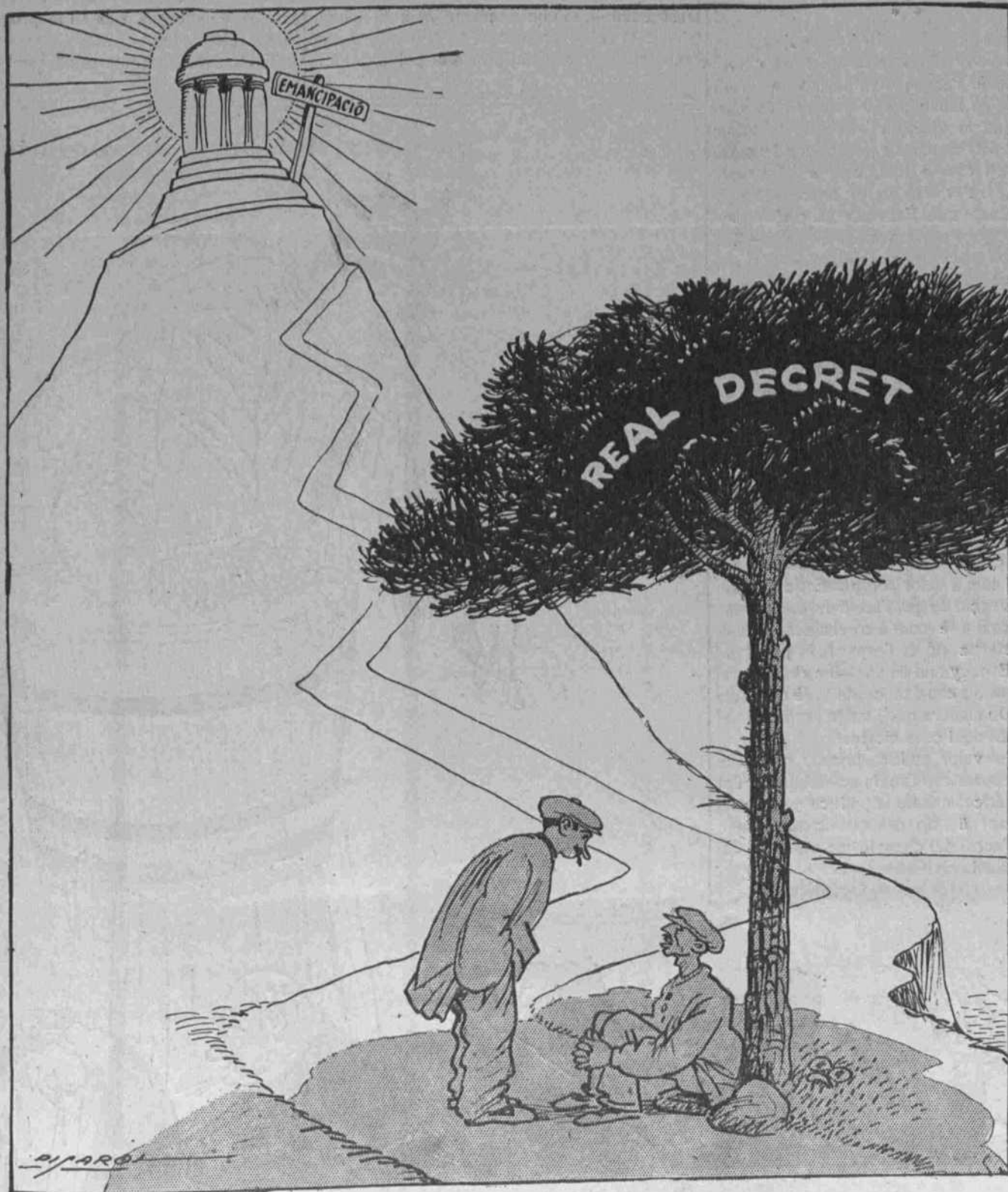
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'60.—ESTRANGER, 2'60

PUJANT LA COSTA

- Aquí us quedeu, company?... Sí que són poc valent!
- Home, aprofito aquesta mica d'ombra. Així tindrè més dalit per a empendre de nou la caminada.

Els fabricants revolucionaris

ELS HA MANCAT EL BRAÓ

A'ns ho pensàvem. Els nostres fabricants han depositat la seva actitud intransigent, i en lloc de sostenir-se contra'l govern i contra'ls obrers, com pareixia despendre's de les seves primeres reunions, s'han limitat, segons sembla, a protestar del Reial Decret establint la jornada de seixanta hores setmanals, i han acordat obrir les fàbriques.

Com això significa la pau, i aquesta ens és tant necessària, hem de començar per a dir «benvinguda siga». I res hauríem d'objectar, si en realitat l'acord de darrera hora fos un acord tributari de la raó, de la justícia i de l'humanisme dels bons senyors capitalistes; però creiem que, pel contrari, en ell hi ha intervingut la por. Tingui's en compte que la reunió fou clandestina, que ni la Premsa ni el delegat del senyor governador pogueren oir les deliberacions de aquells trescents amos acoblats com a conspiradors—per molt menys hi hà alguns obrers empresonats—i que si d'aquell conciliàbul secret n'eixí, com diuen, la resolució de seguir treballant, tenint el dret de creure que fou obeint a consideracions de gran pes, exposades pels més sensats, pels que veien que de la resistència en podia eixir alguna cosa greu en perjudici dels seus interessos. Ningú que s'hagi ficat un poc en el comportament dels fabricants, durant l'última vaga, creurà que fos l'altruisme, ni el desig de sacrificar un cèntim en bé del proletari, ni de la pau pública, lo que'ls va fer decidir.

Havien parat una rateta, i, al trobar-se agafats en el seu propi parany, no han sabut fer altra cosa que indignar-se. Les més elementals regles de l'astúcia aconsellen obrar altrament; però ells, davant la minva d'unes ganancies positives, havent perdut els bous, sonaven les esquelles. Diguin lo que vulguin en els seus escrits, en els seus manifestos, la seva conducta, des del començament del conflicte, ha sigut la conducta d'uns jans-fotres.

Quan els obrers, a causa de la seva bona fe i a causa d'alguns pertorbadors—que hi hà sobrats motius per a creure que estaven a sòu dels fabricants i de la mateixa policia,—no s'entenien, i no hi havia medi d'entrevistar-se amb els seus representants veritables, els patrons els imitaven. La vaga, de moment, ni els molestava; havia vingut en ocasió tan propícia, per a ells, que la creien guanyada; lo més còmode, doncs, era no fer res ni contestar a res. Quan més tard, requerits per l'autoritat i

atiats pels diaris, tingueren a la fi que donar la cara, la donaren d'una manera vergonyant. Aleshores els obrers estaven en el període àlgid de les seves demandes, i als fabricants —no tots, és cert, ni els de més prestigi, i això portava ja segons fins—els hi semblaren acceptables els propòsits del govern. I els hi semblaven acceptables perquè els obrers no'ls acceptaven. Així, davant l'opinió pública, ells devenen els conciliadors, i al mateix temps, confiats en l'intransigència obrera que començava a no tenir ja defensors, esperaven que'l capità general pendria les coses pel seu compte. Arribà a un punt que totes les negociacions se trencaren i el mateix governador civil ja havia amanit la palangana per a rentar-se les mans com un nou Pilat, i els fabricants se les fregaven de satisfacció com uns nous faritzeus, quan tot d'una la cosa donà un tom impensat.

Els obrers accepten, convençuts, a la fi, pel criteri de la majoria, i el govern, que abans no podia bonament dictar una llei que semblava una imposició dels revoltosos, publica el decret.

Els fabricants foren, aleshores, els que esperternegaren, presoners del seu propi ardit. Se tractava de reduir les ganancies i ja no tingueren mandra de reunir-se com abans, sinó que's reuniren tant amatents, que fins prescindiren dels tràmits legals.

El seu primer acord fou de franca oposició al govern. Per alguna cosa el capitalisme és l'amo d'Espanya. Amb un tò apocalíptic parlaren de la ruïna de l'indústria regional (quan el R. D. precisament obliga a posar-se en les mateixes condicions a tots els fabricants de la península), parlaren d'anar a Madrid i fins de prosternar-se als peus del Monarca; parlaren de tancar les fàbriques i plegar el ram, i degueren parlar d'altres coses de la mateixa manera menaçadores de la pau pública.

Pobrets! Realment és trist que'ls que fins ara han vingut fent lo que'ls hi donava la gana; ells, que tenen prestigi i riquesa; ells, que s'han entretingut en remenar tot Catalunya, com i de la manera que millor els hi ha semblat; que han fet viure el regionalisme i el caciquisme, ara l'un, ara l'altra, segons els hi dictava llur balanç; que han sigut separatistes mentre els productes de les seves fàbriques havien pogut passar per anglesos, i ara són els primers espanyols perquè han vist que, sense ésser-ho, no'ls hi admetien els viatjants fins més enllà de l'Ebre; ells, els escoltats dels ministres; els mandataris dels diputats; els confeccionadors de les lleis de protecció i els contraventors de totes les altres; realment, repetim, és trist que un cop a la vida, algú, el bon comte de Romanones, l'Alba, o el que sigui, els hi hagi posat les peres a quarto.

Suposem que és cert que la nova llei els hi mermi un tant per cent dels guanys. I què? Per lo demés, els hem vist exclamar tantes vegades per la mateixa raó, que si cada cop que han dit que'ls arruinaven hagués sigut veritat, ja no's veuria una fàbrica en nostres plans ni en nostres muntanyes. Com el pastor mentider, han cridat tants cops «Al llop, al llop!», que, quan el llop vingui de veritat, ningú s'ho voldrà creure.

Han estat molts anys mantenint son luxe, els seus vici i la seva caixa, sempre en creixença a la salut de dones i criatures. A mida que han prosperat, han anat aixecant més edificis, portant nous enginyers i explotant més infelïços. Un fabricant sense miserables, en un país on no hi hagués pobres, ni fam, ni tristesa, no la podria pas montar la seva indústria. Ajuda, però mata. Del jornal que dona, cal descomptar-ne una gran part per medecines. I doncs? No pot arribar un jorn que la seva fàbrica treballi amb un mínim de guany, o sense guany, si tant me feu dir, sols com a restitució dels capitals presos a la vida dels seus germans?

Creiem que sí, i que's té el dret d'exigir-li i de manar-li, baix pena de tots els flagells que la vindicta popular li imposi.

Els nostres fabricants deuen haver tingut una lleu intuïció d'aquella justícia, i han cedit. Millor que millor. Lo que hi ha de cert també és que a hores d'ara ja deuen estar rumiant de quina manera caldrà rescabalar-se d'aquella desfeita. I no hi ha pas dubte que la trobaran; ja sigui afegint una rodeta més a les seves màquines, o en el seu rellotge, o en l'engranatge administratiu o judicial.

Però la pau feta amb amos com ells, és una pau armada. Alerta, i l'enhorabona, obrers.

X. X.

L'equívoc

OT el meu respecte per als dos morts, Sol i Ortega i Suñol. El meu temperament estava apartat d'un i altre, per raons diverses; però m'inclino davant llur memoria.

Mes ara voldria tractar una qüestió que la mort d'aquests dos ciutadans promou; qüestió interessantíssima, on hi està comprès en síntesi tot el problema espanyol. Aquests dos homes pertanyien al partit republicà, a un partit sostenidor de proposicions condemnades repetides voltes per l'Església i eren, per lo tant, dos hereges. I amb tot, moren i són enterrats conforme al ritual estricte dels catòlics, i l'un d'ells, en Suñol, reb en els seus últims moments les confortacions espirituals del catolicisme.

Ja sé que se'm repetirà aquella famosa frase, ignorant de la veritat catòlica i de la veritat liberal al mateix temps: Se pot ésser liberal i catòlic. —No, no! Hi ha que optar. Els anatemes contra les llibertats revolucionaries estan clarament expressos en repetides encíclics papals; i, per altra part, els principis liberal, democràtic, republicà, són radicalment negatius dels principis catòlics de dogma, infalibilitat, pontificat. I, com si això fos poc, la qüestió política, tal com està posada a Espanya, sobre tot en l'aspecte pedagògic, és una lluita a mort contra l'actuació intensa i despietada del catolicisme.

Parlem amb sinceritat. Els homes d'esquerra donen cada dia ocasions de triomf an el catolicisme. Per què? Perque en tota llur vida social, en l'actuació de família, en els actes més transcendents de la vida, en l'educació dels fills, s'acomoden estrictament a les normes del catolicisme; obren com a fills, com a feligresos, com a ovelles. Per això en les proclames dels catòlics afirmant que Espanya és catòlica en bloc, hi ha una patent veritat externa.—Tu, republicà convençut, que ofereixes an el poble l'incongruència d'un enterrament entre capellans i responsos, votes sorollosament en favor de tot lo que combatires en vida. I voldries que després vinguessen estatuës a la teva memoria de lluitador? A quina memoria? A la del teu viure o a la del teu morir? Tu formes en les estadístiques dels catòlics i cooperes en l'eternització de la baixesa nacional.

El catolicisme espanyol? Ah! Que poc en queda de la seva situació com a valor purament religiós! Les religions poden operar sobre un país com a valor *espiritual*, com a valor *polític* i com a valor *social*. Estic profundament convençut de que l'acció del catolicisme a Espanya com a fè, com a creencia individual, com a caracterització de l'esperit, és ja nul·la i extingida. Espanya no és un poble religiós, ni hi ha conciencia i coneixença de la fè que's diu professar. De manera que'l valor espiritual del catolicisme és aquí cosa morta.

En quant al valor polític, tampoc crec que estem sotmesos a cap tirania eclesiàstica. Tot el famós clericalisme de la política espanyola és mera conseqüència del catolicisme social. Compareu l'acció del clericalisme espanyol damunt la sobirania civil amb la del militarisme;

i veureu la diferencia. Aquí les lleis en favor de l'Església són impopulars i romanen incomplides en llur forma aguda i estricta. La llibertat d'impremta, en quant a religió, és quasi absoluta. El clericalisme polític pertany a un temps que ja passà definitivament.

Quina és, doncs, l'acció funesta del catolicisme a Espanya? Per què'l creiem, amb justicia, el més gran enemic de la nostra reconstitució, de la prosperitat nacional? Simplement: perquè'l catolicisme té a Espanya una immensa acció social. Si els governs han d'ésser reflecte de la voluntat d'un país, i aquesta voluntat ha de midar-se per les manifestacions externes, el govern tindria d'ésser encara més clerical de lo que és. Tinguem la noblesa de dir-ho: *Hi ha una gran covardia cívica*. El catolicisme exterior és una cosa de ben parèixer, un signe de distinció social, un passaport necessari en la vida de relació, un diploma de senyoriu. Hi ha un cert *boycottage* de les famílies contra la vida que no accepti les maneres externes de la religió. Hi ha una prevenció atàvica, heretada, invencible, *fisiològica*, contra *l'asecomunicats*. L'excomunió constitueix avui en una separació de lo que'n diem els *sagraments socials*, com qui nega l'aigua i la sal an els qui no porten la del baptisme en el front i en la boca, com el *marchamo* d'una mercaderia.

Recordeu lo que'ns costa a cada un de nosaltres, després d'emancipar la persona, emancipar la família; després d'emancipar-nos de tota fè la conciencia, emancipar-ne també la nostra vida social i la dels nostres. A l'hora del matrimoni, els famosos batalladors de la llibertat s'agenollen davant el capellà. Tenen fills, i els fan vinciar el capet sota l'aigua baptismal, administrada pel capellà. Ve la primera comunió dels nens, i és una festa de família, presidida pel capellà. Ve l'hora de la mort, la més transcendental, la que s'ofereix com el darrer gest, com el darrer discurs an el poble, i moren ungits pel capellà, presidits pel capellà...

—Còm voleu, doncs, que aquest capellà no canti victoria, si sab que recorriu a ell com a mestre, com a auxiliador, com a ministre de Déu, depasant an els seus peus tota la vida en una humil·líssima rectificació?

Se fa més per l'Església en aquella hora sola, que no s'ha fet contra l'Església en tota una vida.—Amics meus, és precis que acabi aquesta mortal i suprema incoerència. Ens cal posar d'acord el pensament i la vida interna i l'externa, la personal i la familiar, la vida i la mort, el moment i l'eternitat. Ens cal exhibir com un honor lo que és un deshonor per als adversaris, acceptar com una distinció els càstics eclesiàstics, la negació de sepultura catòlica, l'hostilitat de les turbes indoctes, l'injurja de la baixa premsa, l'invectiva estúpida, l'insidia i l'injustícia del món fidel.

Confesso que a mi mateix m'ha costat una lluita dolorosa arribar a l'absoluta emancipació social, després de l'espiritual; però ara'm sento en la serena plenitud de la persona lliberrima.

Ja no's tracta, no, de menjar capellans, sinó d'evitar que ells ens devorin a nosaltres. S'guem ja un poble de dominadors, i no un poble de sirvents.

GABRIEL ALOMAR

Obrers i amos

LS obrers, obeint els consells de l'opinió i desitjosos de no allargar un conflicte que a tothom perjudica, acordaren tornar al treball, conformant-se amb la promulgació d'un R. D. que fixa la jornada a deu hores diàries i augmenta els jornals dels preus fets en la proporció de les hores rebaxades.

Tothom ha lloat merescudament el bon sen-

El bany del pare sermoneaire

—Germans: aquesta calor sabeu què és? Doncs és un càstig que envia Nostre Senyor!

tit i la sensatesa dels treballadors. Han sapigut comprendre que, encara que les ventatges conseqüents no signifiquen gran cosa, no podien arrancar-se majors concessions, donades les actuals circumstancies, i han aprofitat lo que han pogut.

Però quan tothom estava satisfet per la solució d'una vaga, admirable per lo pacífica, surten els fabricants i fiquen tots quatre peus a la galleda.

Els, inflats de vanitat, no volen reconèixer personalitat a les associacions obreres; quan s'inicia la vaga no volen reunir-se per a parlar d'un possible arranjament; el govern proposa una fórmula i no la discuteixen per a millorar-la si no la creuen bona; miren impassibles com, durant quinze dies, regategen aquesta fórmula el representant del govern i les representacions obreres, i quan s'arriba a un acord i la gent veu amb l'alegria natural resolt un conflicte, sense tenir que plorar greus conseqüències, vénen els fabricants, se reuneixen en un número que no havien pogut reunir-se per a millors intencions, i acorden oposar-se al R. D., i continuar amb les fàbriques tancades.

Si servissin les mateixes mides pels patrons que pels obrers, a hores d'ara ja veuríem algun fabricant a la presó, acusat de coaccionar la voluntat d'altres fabricants, o de rebel·lar-se contra les lleis, o de provocar conflictes d'ordre públic; com que'ls fabricants són d'una raça distinta, el govern se'ls mirarà amb respecte i ni menys els exigirà el compliment de la llei per a reunir-se quan els dongui la gana.

Tenint temps de sobres per a dir la seva opinió, ara se'ls acut, als fabricants, queixar-se de que no'ls hagin consultat, i contesten amb un lock-out extemporani a la bona voluntat del govern i del obrers. Així paguen les complacències del primer amb les seves faltes a tot lo legislat sobre'l treball i la correcció dels segons en una vaga formidable.

Les primeres víctimes d'aquests fabricants que exploten a tendres criatures, que tenen les fàbriques com estables, que fan treballar llargues jornades per dos o tres rals i que són els que més criden, són aquests altres fabricants de consciència que estimen als seus obrers, que'ls paguen lo que permeten les circumstancies i que compleixen respectuosament totes les lleis dictades per a la protecció dels obrers, i en especial per les que vetllen sobre'l treball de dones i criatures. Aquests fabricants bonrats haurien d'ésser els primers d'ajudar als treballadors en la tasca sanejadora de posar a rotlló als que, incapaços de salvar-se amb els fruits de la seva intel·ligència, busquen la milloració dels seus balanços en l'allargament de les peces i l'escursament dels jornals.

Es una grollera tonteria la queixa dels fabricants perque ha sigut el govern, inepte ordinariament en tot lo que no siga qüestió política, el que sense previes consultes legisla en una cosa que no entén. Si l'orgull no cegués a la gent adinerada, veurien que lo més convenient, per a la classe patronal, seria l'organització robusta de la classe treballadora. Amos i obrers col·laboren al progrés industrial, i ningú millor que ells, que'n treuen el nostre pa de cada dia, poden comprendre lo que més els convé. Organitzats uns i altres d'una manera perfecta, s'avindrien amb més bona voluntat que avui, i els treballadors, mentres efectivament la suor del seu front els dongués el pa necessari, s'avindrien de bon grat a que'ls burgesos, ademés del pa, tinguessin algun tall substancial.

Donar la salut i encara ésser mirats per sobre l'espatlla, no pot consentir-ho l'obrer, i menys avui, que ja té plena consciència de la seva dignitat.

Suposem que, després de les probes de cordura i bon sentit que han donat els teixidors en la darrera vaga, no voldran aparèixer els fabricants com una colla de taral·les intransigents i depositaran la seva incorrecta actitud.

I, si no, pitjor per a ells.

JEPH DE JESPU

SONATA LI

o sé si us he contat mai que jo tenia un mestre de Matemàtiques, alt i gros com un Sant Pau, que's deia don Jaume.

Doncs sí, el tenia. Era calvo i portava una gran barba blanca, i un bastó amb marc d'ivori sota l'aixel·la; no he conegut ningú que tingués com ell tanta cura en el vestir, i això que de guix ne tocava...

Aquest professional de l'Aritmètica, de l'Àlgebra, de la Geometria i la Trigonometria, tenia la bona qualitat de no enfadar-se quan els seus deixebles, particular o col·lectivament—més sovint això darrer—no sabien la lliçó.

—No la sabeu, eh?... *Muy bien*, ganapies!

—*Ya la diré yo.*

—*Al freir será el reir.*—

I ell s'ho feia, i demostrava els teoremes. De aquests no me'n recordo. Ara, del *freir* i del *reir*, sí; perque a fi de curs varen donar-me carabaça, i les rialles foren un llanto.

Molt bé; doncs jo, quan vaig veure que en això de nostres vagues s'hi ficaven en Francos i l'Alba... somriu, vaig recordar-me de don Jaume i de que ni el governador ni el ministre no'n sabien un mot d'aquesta Geometria i Aritmètica catalana. Seguint les petjades del mestre us vaig a dir: *«Al freir será el reir»*.

En efecte: fregit el real decret, ve'l *reir*, amb la declaració de la vaga de patrons, o bé *lock-out*, per mal nom.

I tot això és culpa de ficar-se en lo que no se sab. Perque l'Alba, de fàbriques de pla i muntanya, en sab tant com un gat de fer cistells, i el senyor Francos, del nostre modo d'ésser, igual que jo de dir missa.

I, no sabent-ne, els vestits surten així, i ningú va a la mida.

Lo que són les coses. Ara resulta que l'Alfau, l'ex-comissari d'Espanya al Marroc, tampoc ne sabia. Però ara hi va un altre general, que's diu Marina, que diu que anirem tant bé.

Al *freir* ja ho veurem, i tant-de-bo que sigui el *reir*, sobre tot per part de les mares que tenen minyons a l'Àfrica.

No haveu llegit que hi hà dos cardenals espanyols que estan posats en capella? Doncs sí, l'un és aquell frare que's diu Vives i Tudó, natural de Llaveneres, i l'altre és un tal Aguirre, que també era frare i ara exerceix de primat de les Espanyes i arquebisbe de Toledo.

En aquells llibrots vells, amb gravats al boix i lletres grosses, se'n parla dels cardenals, dels bisbes i dels frares, tot sovint. I se'n parla amb la franquesa propia de la santa ignorancia d'aquelles gents encara no contaminades per les corruptores i fèdides corrents del pensament modern.

Doncs bé, en un d'aquests llibres hi hà un gravat que representa l'infern, ple de dimonis que saltan, ballen i s'atipen d'aiguardent encès. Sabeu per què? Perque s'està morint un bisbe.

Compteu lo que deuen fer ara, amb dos cardenals!... Quin tiberi!...

Què dius del Papa?... Home, home, quan se mor el Papa, allò deu ésser una mena de festes constantinianes.

Mireu que és bonic. Ja tornen a passar aquells carrots curulls d'escombraries. Mireu per l'altre costat, encara passen els de la Neteja i Sanitat. Aviat ho varen tenir arreglat els de l'Ajuntament. Però jo, que sóc persona desconfiada en aquest assumpte, també us dic, com el senyor Jaume: *«Al freir será el reir»*.

I prou. Me'n vaig a recollir un cistell de fruita, una capsa de galetes, un meló, una cindria, una vaqueta i un vestit de la mama. Avui vaig a dormir a la torre.

Cobreu, Enric.

MORITZ XXX

NS enterem amb gran satisfacció de que'l Sant Pare acaba de realitzar un miracle. Se tracta d'un pelegrí sord, desde l'edat de dos anys—aquest detall és preciós per a comprendre bé el miracle—va demanar al Papa—això de demanar, essent sord desde l'edat de dos anys, ja per sí sol és sobre-natural—que pregués a Déu per a que'l gorís. El Sant Pare allavors li va pegar tres copets al cap amb la palma de la mà i el malalt va quedar guarit instantàniament. Els circumstants s'emocionaren en gran manera, segons expressa el telegrama. No faltava més que no s'haguessin emocionat! També ens hauriem emocionat nosaltres i tota persona que sapigués aguantar-se el riure davant la maniobra de Pius X, trucant la testa del sord

com si fos una olla. Si el fet se confirma, ja't dic jo que'n tindrà de feina, el bon vicari de Crist. La sordera, entre'ls creients, és una malura abundosa, i el bon presoner de Roma pot amanir-se a repicar, sense descans, nit i dia, la closca dels pelegrins, i ni així donarà l'abast.

Semblarà un conillet mecànic amb corda fins que'l mati el poagre.

Tant mateix són ben salvatges aquests moros!...

Els vells i tota la gent inútil del poblat de Benimesola, a l'entrar-hi les nostres tropes, les varen rebre amb demostracions de simpatia; però després va sapiguer-se que'ls joves i valents tots eren a la jarca.

Per a castigar tant greu fellonia, el comandant de les forces ordenà que aquell poblat fos destruït immediatament.

Els enginyers realitzaren l'operació, deixant el poblat llis com el palmell de la mà — diu el telegrama d'on treiem la nova.

I afegix que aquest acte va produir un gran efecte.

Es comprèn: un efecte magnífic!

Els beneficis obtinguts en un any per dues de les més fermes companyies constructores de vaixells de guerra són els següents:

La cèlebre casa Vicker, 20 mil·lions de francs. La no menys cèlebre casa Armstrong, 17 mil·lions.

Va dir un savi anglès: «El mestre d'estudi, i no'l canó, serà l'àrbitre dels destins d'Europa».

Però va descuidar-se de dir en quina centuria serà veritat tanta belleça.

Lo que és per ara..., la cosa va llarga.

En la Ciutat Lineal, el campió espanyol de lluita greco-romana, Ochoa, s'ha barallat amb

en Jarkowski, a qui ha vençut en 32 minuts. En Jarkowski, entusiasmada, li ha fet un pefó.

Tira peixet, quina escena més emocionant pels espectadors.

El cas ha sigut telegrafiat a tot Espanya. Això i la nova amistat del director de *Las Noticias* amb el comte de Romanones, són els dos casos més commovedors que's registren en l'història de les nobles reconciliacions entre adversaris.

Sobre la nostra denuncia

Copiem de nostre estimat confrare, *El País*, de Madrid, el següent solt:

La Campana de Gracia

EXCESO DE SUSPICACIA

El querido colega barcelonés, La Campana de Gracia, modelo de ingenio y dechado de arte, ha sufrido una denuncia con arreglo a la ley de Jurisdicciones, que está medio reformada.

El número penúltimo del antiguo semanario festivo ha sido denunciado por un artículo y por un grabado referente ambos a la huelga.

Un exceso de suspicacia, sino es que la Guardia civil es más inviolable que el rey, ha inspirado la denuncia. El grabado—lo recordamos

Un que estava a punt de fer l'àneoc

—Sort del salva-vides, cavallers!

bien—era precioso. Una tela como de araña, la tejida por los tejedores en huelga, era rota á sablazos por un guardia civil ó gendarme, más bien, de caballería. ¿Se insultaba ó menospreciaba al Instituto? Ni por pienso. Se pintaba el anhelo de muchos patronos. ¡Y por eso se denuncia! ¡Y por eso se arma un proceso!

Sentimos la denuncia por tratarse de un colega estimadísimo y por parecernos inmovilizada.

PITOS I FLAUTES

Era la festa major.
Al poble, quina gatzara!...
Tothom anava vestit
amb les seves millors gales,
el jovent feia el seu fet
en l'envelat de la plaça
i els vells, en el porxo gran,
bevien rom i fumaven.

De cop, s'ennuvola el cel
cap a la part de muntanya;
trona, esclata un fort ruixat,
se gira la tramontana
i comença tot seguit
una horrible pedregada
que no deixa en tot el pla
ni una fruita aprofitable,
ni un sol ralm als sarments,
ni una trista fulla als arbres.

Vés, certes festes majors,
de quina manera acaben!...

Els ministres se passegen;
crec que'ns en hem d'alegrar:
mentres van pel món, s'obliden
de decretar disbarats.

I d'això de la neteja,
què'n sab?

—Ja està arreglat tot!

—De quin modo?

—Diu que a l'últim,
convençuts els regidors
de que'l benestar del poble
es lo primè, han pres l'acord
de sortir ells en persona
a escombrar els carrers.

—Tafoll!

Vol que li digui una cosa?
Jo no ho crec.

—Oh! Jo tampoc.

Heu vist quin cas més raro,
el cas d'aquesta terra?
El poble passa apuros,
el poble passa penes,
el poble ha de resoldre
un gravíssim problema,
el poble necessita
les llums d'aquells que'n tenen,
el poble està frenètic,
el poble s'impacienta...

I el *amigo del pueblo*,
el gran *caudillo*, el quefe,
tant fresc com si tal cosa,
sense deixar-se veure!...

L'altre dia en Romanones,
anant a parlar amb el rei,
al se al carrer, va adonar-se
de que no duia berret.

El descuit és deplorable,
però encara, com aquell...
Lo pitjor és quan el bon comte,
en lloc d'oblidar el berret,
té la grandíssima gracia
de descuidar-se el cervell.
I d'això no se'n adona,
tant indispensable que és!...

El malalt del Rif
ha mutat de metge.
Serà bo aquest canvi
pel pobre pacient?...

El malalt del Rif
ha mutat de metge.
I si li mudessin
el medicament?...

C. GUMÀ

En la mort d'en Suñol

ESTÀ en la consciència de tots que'l nacionalisme català ha rebut, amb la desaparició del seu *leader* meritísim, una gran sotragada, una profunda ferida, difícil de cicatritzar.

I és que l'Ildefons Suñol amb el seu intens

treball constructiu, i a la vegada amb la seva modestia, representava, per a la nova generació de catalanistes militants, el veritable espill de fermesa de caràcter i de fecondadora austeritat on deu emmirallar-se la característica ànima catalana. Sinó, observeu la seva vida: l'home polític i l'home ciutadà, de tant models que eren, resultaven tota una orientació pels altres.

Amb l'il·lustració vastíssima i sòlida de la seva privilegiada pensa, substituïa en Suñol l'experiència que sols semblen poder donar els anys i la constant comunió entre'ls batalladors. Per això, a pesar de la seva joventut i de la seva aparent inactuació, els nostres capdavanters anaven tot sovint a torbar el seu voluntariós ostracisme per a demanar-li un confortador consell.

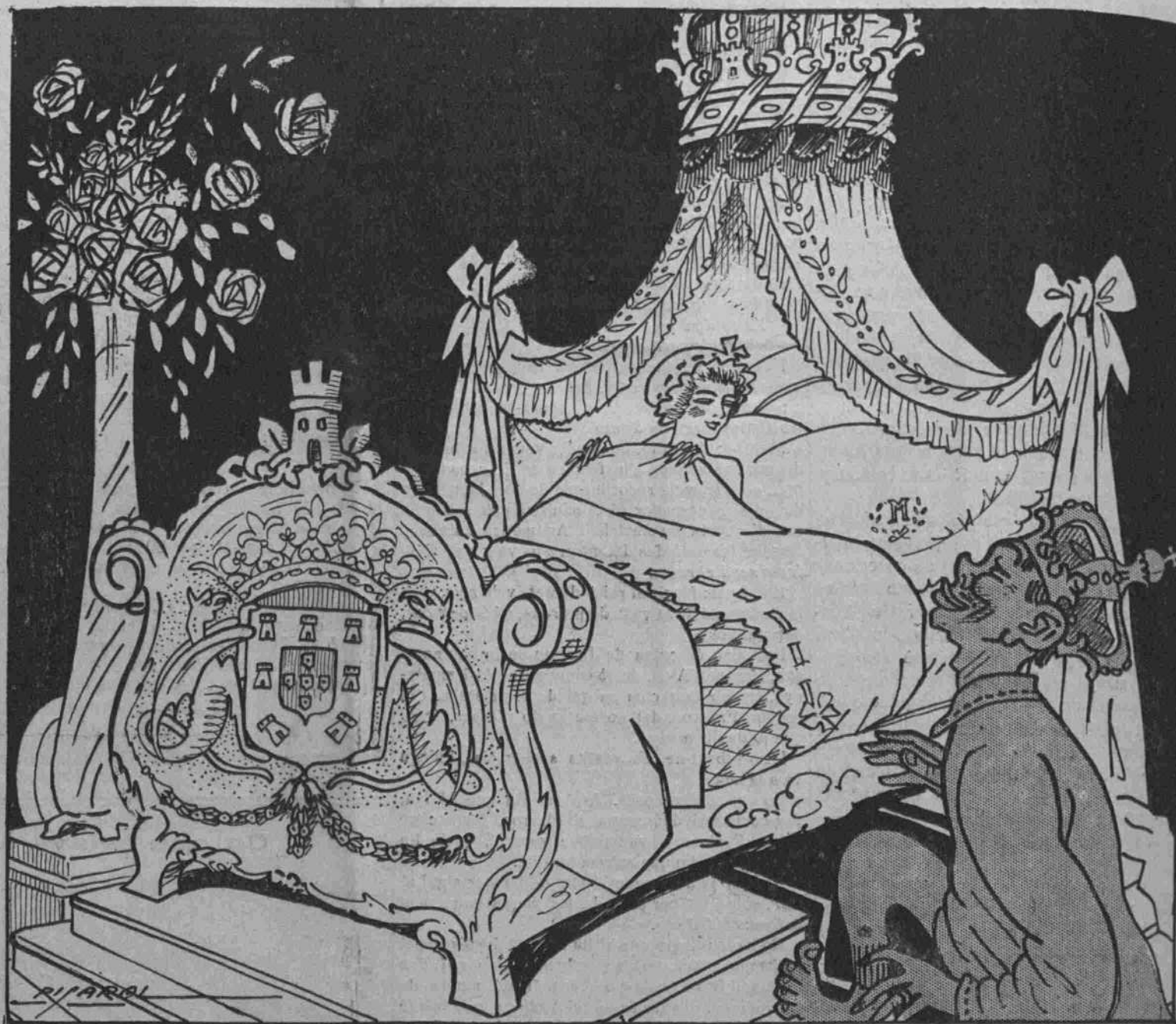
Així, l'eminent catalanitzador, des del seu despatx, influïa sempre, a tot-hora, transcendentalment, en l'ànima i en l'essència de la nova Catalunya.

Aquell gran talent i aquell enlairat judici, reflexats ja quan tenia vintidós anys, en la primera de les seves pàgines escrites, la memoria obligatoria que hagué de presentar al doctorar-se, i que tractava de «L'abolició de la pena de mort»; aqueiles dots s'anaren desenrotllant progressivament, fins que en el bufet, i en l'Audiencia, i en l'Ateneu, i en l'Ajuntament, i en les Corts arribaren a l'alta i popular consagració, com calia a la tasca de una de les més eminents figures de l'intel·lectualitat catalana.

El seu pas pel nostre Municipi, d'on va sortir nèt de culpa, tal com hi havia entrat, fou un gloriós ressorgiment. Coneixedor dels problemes hisendistes com ningú, desde les respectives comissions, va poguer fer obres sànes i efectives; an ell se deuen, principalment, la Conversió del Deute i el Contracte de Reforma i Tresoreria. I respecte a la seva actuació en Corts, com a diputat per Barcelona, sols cal consignar que amb un sol discurs va fer ell més sensació política que tots els xerraires d'ofici plegats.

Català de cor, lliberal, i sempre serà i justicier, el civisme tenia en ell no sols un dels

D'unes bodes reials

El rei Manelet de Portugal torna a pujar al trono.

més braus defensors, sinó un virtuós i un pràctic.

Eterna pau per al perfecte ciutadà, per a l'eminent jurisconsult, per al polític sense màcula. Es lo únic que avui tenim esma de desitjar. Això, i que's faci aviat l'obra que esperem tots: l'aplec dels seus admirables treballs en un volum. En un llibre, que pot ésser el millor monument per a ell i el millor recort per a nosaltres.

REPICS

SEGONS rumors, vinguts de París de França, els anarquistes defensors de l'atentat personal han posat ja en macabra llista els noms de les testes coronades que han de caure l'any que ve.

Què diràn, davant d'aquesta broma de mal gust, les Majestats?

Les Majestats, per la seva banda, han fet també la llista de les criatures que han de posar al món per a que no s'extingeixi la raça.

I així la cosa quedarà nivellada.

Telegrama de Londres:

«Les sufragetes han arrancat els fils de les línies telegràfiques i telefòniques.»
Què'n deuen voler fer de tants fils?
Desfiles, de segur.

A Bangalore (Índia anglesa) l'altre dia varen morir ensorrats cinquanta obrers, que treballaven en una de les varies mines d'or que per aquells indrets existeixen.

Què més podien ambicionar aqueixos treballadors?

Morir coberts d'or!

Veure complert l'ideal de tots els moderns *struglers-for-life!*

Els hereus polítics del difunt Sol i Ortega ja s'han reunit i ja han acordat.

Han acordat, textualment:

«Continuar enarbolando la bandera que tremolà el jefe».

Ai, mare!
Quin tremoló que m'agafa!

La colla de missaires de la «Defensa Social» ha organitzat una pelegrinació a Nurià. Que hi vagin. No'ns hi pendran pas per *altri*, a nosaltres.

Després de tot, ja sabem lo que passarà allí... Com si ho vegessim:
Els uns *olles* ficaràn el cap dintre de l'altre.

Els nacionalistes federals volen fer alguna cosa per l'Oriol Martorell, a l'objecte de premiar la gestió municipalca del minúscul regidor.

Què li podrien fer, a l'il·lustre *Caça fera*, que fos ben digne d'ell?
Una cosa que estigui a la seva altura:
Que li facin un tamboret.

Per al dia 28 d'aquest mes estava anunciada, a La Haya, l'inauguració del nou Palau de la Pau.

Deien que la festa seria molt lluida; un veritable aconxeixement.

Ho creiem de bona fè. Sobre tot, la concorrencia podia ésser molt nombrosa.

No més que hi assistissen les viudes dels que han mort gloriósament en les darreres guerres, al Palau de la Pau, hi devia haver empentes.

«El carro de la muerte».

Així titulen la nova, els diaris de la Cort. Fa pocs dies, pels carrers de Madrid, passava un carro amb quatre o cinc homes atacats de verola, un dels quals morí abans d'arribar a l'hospital.

Ara sí que poden alabar-se els madrilenys d'ésser més que'ls altres.

Fins la verola la tenen a carros.

Dos capellans, tot fent tertulia, se confessen les seves intimitats.

—Ja tens majordona, Pau?

—No encara, noi; no trobo cap neboda que'm convingui.

—Doncs una germana, home! Creu-me; és lo més indicat... Veus, jo, per majordona, tinc una germana.

—Sí, però és la germana... d'un amic teu.